

**ПРОГРАМА
ЗА КОНТРОЛ НА САЛМОНЕЛА ПРИ РАЗПЛОДНИСТАДА ОТ ДОМАШНИ
ПТИЦИ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2019-2021 г.**

1. Идентификация на програмата:

Държава членка: **Република България**

Заболяване: ***Salmonella spp.***

Популация животни,

обхванати от програмата: **Развъдни стада**

Период на изпълнение: **2019 – 2021 г.**

За контакт:

Отдел „Здравеопазване на животните“ (ЗЖ), Дирекция “Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите”

Българска агенция по безопасност на храните

бул. „Пенчо Славейков“ 15А

1606 София, България

тел. +359 2 915 98 42

Е-mail: ahwfc@bfsa.bg

2. Исторически данни за епидемиологично развитие на болестта

В Република България националната програма за контрол на салмонела при развъдни стада е в действие от 2008 г.

Посочената таблица и графика показват данните за общия брой на изследваните развъдни стада, броя позитивни стада и % на разпространение на *Salmonella Enteritidis* и на *Salmonella Typhimurium* в периода 2012-2016.

Година	Общ брой изследвани стада	Положителни за Салмонела	% Превалентност
2012	208	1	0,48
2013	216	2	1,03
2014	238	2	0,84
2015	237	1	0,42
2016	220	0	0

Броят на положителните разплодни стада за Салмонела за периода 2012 – 2016 г. е:

- През 2012 – 1 стадо позитивно за *S. Infantis*, 2 стада *S. Corvallis* и 1 стадо *S. Lomnita*;
- През 2013 – 2 положителни стада за *S. Enteritidis* и 1 стадо – за *S. Hadar*;
- През 2014 – 2 положителни стада за *S. Infantis*, 1 положително стадо за *S. Corvalis* и *S. Leopoldville*;
- През 2015 – 2 положителни за *S. Infantis* и 1 положително стадо за *S. Typhimurium*;
- През 2016 – 1 положително стадо за *S. Infantis*, 1 положително стадо за *S. Senftenberg*, 1 положително стадо за *S. Kentucky* (от самоконтрол) и 1 положително стадо за *S. Agona*;

Броят на салмонелозните серовари открити в развъдни стада е представен в таблицата:

Изследвани серовари					Други
<i>S. Enteritidis</i>	<i>S. Typhimurium</i>	<i>S. Infantis</i>	<i>S. Hadar</i>	<i>S. Virchow</i>	
2	1	6	1	0	8

Като цяло, в България *S. Infantis* е все още най-често изолираният серотип Салмонела, следвана от *S. Enteritidis*, *S. Hadar*, *S. Agona* и *S. Senftenberg*.

3. Описание на програмата:

Цел на Програмата:

- да се определи здравният статус на домашните птици от кокоши вид в Република България по отношение на *Salmonella Enteritidis*, *Salmonella Hadar*, *Salmonella Infantis*, *Salmonella Typhimurium*, (включително монофазните *S.Typhimurium* серотипове с антиген формула 1,4,/5/,1 2 : i), *Salmonella Virchow*, както и на всички други видове *Salmonella*;
- намаляване до 1 % или по-малко на максималния процент от възрастни развъдни стада от вида *Gallus gallus* положителни за *Salmonella Enteritidis*, *Salmonella Infantis*, *Salmonella Hadar*, *Salmonella Typhimurium*(включително монофазния *S.Typhimurium* серотип с антиген формула 1,4,/5/,1 2 : i) и *Salmonella Virchow*.

4. Законодателство, свързано с изпълнението на програмата:

Настоящата Програма е разработена в съответствие с изискванията, формулирани в:

- **Регламент (ЕС) № 200/2010** на Комисията от 10 март 2010 година за прилагане на Регламент (ЕО) № 2160/2003 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на целта на Съюза за намаляване на разпространението на серотипове на салмонела в стада от възрастни птици за разплод от вида *Gallus gallus*;
- **Регламент (ЕО) № 213/2009** на Комисията от 18 март 2009 година за изменение на Регламент (ЕО) № 2160/2003 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (ЕО) № 1003/2005 по отношение на контрола и изследването за *Salmonella* в стада от птици за разплод от вида *Gallus gallus* и пуйки;
- **Регламент (ЕО) № 2160/2003** на Европейския парламент и на Съвета от 17 ноември 2003 година относно контрола на салмонела и други специфични агенти, причиняващи зоонози, които присъстват в хранителната верига;
- **Регламент (ЕО) № 1177/2006** на Комисията от 1 август 2006 година за изпълнение на Регламент (ЕО) № 2160/2003 на Европейския парламент и на Съвета по отношение изискванията за използване на специфични методи за контрол в рамките на националните програми за контрол на салмонелата сред домашните птици;
- **Наредба 9/28.01.2006** за мониторинга на зоонозите при тяхната профилактика, ограничаване и ликвидиране (Публикувана в Държавен вестник, бр. 15 от 17.02.2006), транспонираща **Директива 2003/99/ЕС от 19.11.2003** за мониторинг на зоонозите и зоонозните инфекциозни агенти, изменящ Решение на Съвета 90/424/ЕЕС и отменящ Директива на Съвета 92/117/ЕЕС;
- **Наредба № 44** от 20.04.2006 г. за ветеринарномедицинските изисквания към животновъдните обекти.

5. Мерки на внесената Програма:

5.1. Резюме на мерките, предвидени по силата на Програмата:

Времетраене на програмата: 01.01.2016 – 31.12.2018 г.

X Контрол

X Изследване

X Клане на положителните птици

- X Ваксиниране
- X Третиране на животински продукти
- X Унищожаване на продукти
- X Мониторинг или надзор

Други мерки /да се посочат конкретно/:

5.2. Организация, надзор и роля на всички заинтересовани лица, обхванати от или имащи отношение към Програмата:

1. Българската агенция по безопасност на храните е компетентният орган за контрола на и борбата със салмонелите и техните зоонозни агенти.

2. Отдел “Здравеопазване на животните” в Дирекция “Здравеопазване и хуманно отношение на животните, и контрол на фуражи” в ЦУ на БАБХ има следните отговорности:

- Да разработи проект на надзорна програма за Салмонела и да я внесе за одобрение в Европейската комисия;
- Да контролира изпълнението на надзорната програма;
- Да събере и анализира данните за стадата, изследвани за салмонелоза;
- Да обобщи данните за положителните животновъдни обекти и стада;
- Да води и поддържа регистър в базата-данни за всички обекти с развъдни стада кокошки;
- Да изпраща годишен доклад в Европейската комисия, съдържащи информация от изпълнението на по-горе описаните дейности.

3. На регионално ниво съответната ОДБХ и началници на отдел “Здравеопазване на животните ” към тях имат следните задължения:

- Да контролират и да прилагат изпълнението на Програмата за надзор на регионално ниво;
- Да събират и анализират данните за стадата от региона, изследвани за салмонела;
- Да обобщават данните за позитивните стада;
- Да обобщават данните за разходите за надзор на салмонела, направени на регионално ниво;
- Да водят регистър в базата данни за всички животновъдни обекти с развъдни стада;
- Да изпращат в Дирекция ЗХОЖКФ при ЦУ на БАБХ годишни доклади, съдържащи информация от изпълнението на по-горе описаните дейности.

4. Официалният ветеринарен лекар има следните задължения:

- Да контролира и да прилага изпълнението на Програмата за надзор на салмонела в съответната община;
- Да контролира вземането на проби от развъдните стада и изпращането на пробите за изследването им в лаборатории;
- Да събира и анализира данните от намиращите се в съответната община стада, изследвани за салмонела;
- Да обобщава данните за положителни стада от животновъдни обекти, разположени на територията на съответната община;

- Да обобщава данните за разходите по надзора на салмонелата, направени за територията на съответната община.
- Да попълва и води регистър в базата-данни за всички птицевъдни обекти с развъдни стада;
- Да изпраща в Отдел “Здравеопазване на животните” към съответното ОДБХ годишни доклади, съдържащи информация от изпълнението на по-горе описаните дейности.

5. Одобрени лаборатории, в които се изследват пробите, взети в рамките на програмата

Министърът на земеделието, храните и горите на база предложенията от изпълнителния директор на БАБХ утвърждава националните референтни лаборатории в системата на БАБХ.

Акредитираните лаборатории за диагностика на салмонела се определят със Заповед на изпълнителния директор на БАБХ.

Лабораториите трябва да отговарят на следните минимални изисквания:

1. Да бъдат определени видовете изследвания и анализи, които се извършват от тях;
2. Да отговаря на изискванията за добра лабораторна практика;
3. Да осъществява бърза комуникация с лабораториите в страната, съответните референтни лаборатории на държавите-членки и съответните референтни лаборатории на Европейския съюз.

Лабораторните изследвания за диагностика на салмонела е разрешено да бъдат провеждани само в акредитирани за целта лаборатории.

А.Лаборатории в структурата на БАБХ:

- Национална референтна лаборатория “Салмонела, кампилобактер, стафилококус и антимикробна резистентност“, София;
- Лаборатория „Бактериални заболявания по животните“ към НДНИВМИ, София;
- Централна лаборатория за ветеринарно-санитарна експертиза и екология (ЦЛВСЕЕ);
- Изпитателно-диагностична лаборатория (ИДЛ) към ОДБХ-Шумен;
- ИДЛ към ОДБХ-Благоевград;
- ИДЛ към ОДБХ-Варна;
- ИДЛ към ОДБХ-Враца;
- ИДЛ към ОДБХ-Хасково;
- ИДЛ към ОДБХ-Сливен.

Б. Одобрени частни лаборатории:

- Лаборатория за изследване на храни, фуражи и биологични материали към „Районна ветеринарна станция – Русе“
- „Биофарм-Инженеринг” АД - гр.Сливен
- Лаборатория за изпитване „Алименти“, „Ди енд Ви Консулт“ ООД – гр. Пловдив

- „ИЛ Лаб Стандарт ВСЕ“ООД гр. Велико Търново.

Всички положителни изолати, получени от проведените лабораторни изследвания трябва да бъдат изпращани за потвърждаване и типизиране в:

Национална референтна лаборатория „Салмонела, кампилобактер, стафилококус и антимикробна резистентност“ при НДНИВМИ
бул. „Пенчо Славейков“ 15А
София 1606
Тел.: 02/952 3903

Задължително е всички лаборатории, извършващи диагностика на Салмонелозата да използват методологията, посочена в Регламент на Комисията (ЕС) 213/2009.

Всички резултати следва да се разглеждат като **валидни**, само и единствено ако е доказано, че съответните изследвания отговарят на изискванията на **Регламент на Комисията (ЕК) № 213/2009**.

Официалните проби за контрол трябва да бъдат изпитвани в акредитираните държавни лаборатории. Пробите от самоконтрол могат да бъдат изследвани в одобрени частни или държавни лаборатории. Положителните проби, получени при изследвания в частна или държавна лаборатория трябва да бъдат изпращани за потвърдително изследване и серотипизиране до НРЛ в София.

Всички лаборатории, включени в програмата, трябва да вземат участие в междулабораторни тестове за пригодност (ринг тестове). НРЛ трябва да взема редовно участие в междулабораторни тестове за пригодност (ринг тестове за серотипизиране и изолиране на Салмонела), организирани от Референтна лаборатория за Салмонела на ЕС. НРЛ е отговорна за обучението и организирането на ринг тестове за другите лаборатории, включени в Програмата.

5.3. Описание и разграничаване на географски и административни региони, в които програмата ще бъде изпълнявана

Програмата следва да бъде изпълнявана на територията на цялата страна, включваща 28 административни области.

5.4. Описание на мерките, включени в Програмата:

5.4.1. Обявяване на заболяването:

Заболяването се обявява съгласно Чл. 124 от Закона за ветеринарномедицинската дейност и Наредба No.23 / 14.12.2005 за реда и начина за обявяване и регистрация на заразни заболявания при животните, която е хармонизирана с Директива на Съвета № 82/894/ЕЕС.

5.4.2. Прицелни животни и популация от животни:

Националната Програма за контрол ще бъде изпълнявана и прилагана върху цялата територия на Република България и ще обхване всички разплодни стада, съдържащи 250 или повече птици от видовете на *Gallus Gallus*. Тя няма да нарушава

изискванията на Регламент (ЕС) 2160/2003 и Директива 2003/99/ЕС по отношение изискванията за мониторинг при други популации животни или серотипове.

5.4.3. Идентификация на животни и регистрация на животновъдни обекти:

Идентификация на стадото:

Всеки собственик е задължен да идентифицира стадото си по начин гарантиращ неговата проследяемост по всяко време. Собственикът може сам да избере начина за идентификация на стадото - това може да бъде номер съдържащ :номер на партидата + дата на зареждане + номер на сградата и т.н.“

Всеки един животновъден обект с промишлен характер в птицевъдството се регистрира в съответствие с Член 137 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД). Регистрираните търговски птицевъдни обекти се въвеждат в националната електронна база-данни, която се поддържа от БАБХ. Данните на регистрираните ферми се пазят на централно и регионално ниво.

Животновъден обект с промишлен характер в птицевъдството е обект, в който се отглеждат над 350 броя кокошки носачки или друг вид възрастни птици или над 500 броя бройлери или подрастващи от други видове.

Българската агенция по безопасност на храните е официалния компетентен орган за регистрация на животновъдни обекти.

Собствениците или ползвателите на животновъдни обекти подават заявление за регистрация по образец до директора на съответната ОДБХ, в което се посочва номер и дата на издаване на документ за въвеждане в експлоатация на обекта, когато такъв се изисква съгласно Закона за устройство на територията.

В срок до 7 дни от подаване на заявлението директорът на ОДБХ със заповед назначава комисия за извършване на проверка за съответствието на обекта с ветеринарномедицинските изисквания за отглеждане на животни и хуманно отношение към тях.

Комисията е длъжна в срок от 3 дни да представи на директора на ОДБХ становище и предложение за регистрация или отказ на регистрация на съответния животновъден обект.

Когато при проверката се установи, че обектът не отговаря на ветеринарномедицинските изисквания, комисията е длъжна да издаде писмено предписание до заявителя, в което да определи краен срок за коригиране и отстраняване на всички отбелязани несъответствия.

Когато заявителят е отстранил всички пропуски и несъответствия преди изтичане на посочения в предписанието краен срок, същият е длъжен да информира писмено за това директора на ОДБХ, който в рамките на седем дни да изпрати комисията за извършване на повторна проверка на въпросния животновъден обект. Комисията е длъжна да подготви протокол за резултатите от тази проверка и да го представи на директора на ОДБХ.

Директорът на ОДБХ е длъжен да въведе животновъдния обект в регистъра и да издаде удостоверение за регистрация или да обоснове отказа си за регистрация, ако обектът не отговаря на ветеринарномедицинските изисквания.

Регистърът съдържа следната информация:

1. пореден номер на и дата на издаване на удостоверението;
2. ветеринарния регистрационен номер на животновъдния обект;
3. име и постоянен адрес на собственика на животновъдния обект;
4. адрес / местоположение и вид на животновъдния обект;
5. капацитет на животновъдния обект;
6. тип, категория и използване на птиците в животновъдния обект;
7. технология на отглеждане на птиците;
8. номер и дата на заповедта за делегиране на регистрацията;
9. промени в представените в заявлението обстоятелства.

Всеки животновъден обект е задължен да попълва и съхранява документи, съдържащи следната информация:

- общ брой на птиците в животновъдния обект;
- новопостъпили /новозаредени/ птици;
- птици за клане;
- птици за продажба;
- общ брой на умрелите птици.

Всеки животновъден обект е задължен съхранява документи , предоставящи информация за взети проби за Салмонела и резултатите от тези проби. Документацията трябва да се пази във фермата и да бъде налична при поискване от официалния ветеринарен лекар в случаи на инспекция. Когато една ферма бъде инспектирана от официален ветеринарен лекар, последният е длъжен също и да направи обстойно проверка на документите (дневници и др.), попълвани и съхранявани в съответния животновъден (птицевъден) обект.

5.4.4. Правила за придвижване на животни:

Законът за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД) изисква от операторите на люпилни и фермерите, отглеждащи разплодни стада, да водят документация за домашните птици или разплодните яйца (за люпене), които влизат или напускат техните обекти (помещения). Тези документи (записи) трябва да съдържат информация за бройката, датата, и произхода или местоназначението.

Тези записи трябва да се предоставят на компетентния орган за проверка.

По време на транспортиране живите птици трябва да бъдат придружавани от ветеринарномедицинско свидетелство за придвижване/транспортиране на животни, издадено от БАБХ в съответствие с Регламент на Съвета (ЕС) № 1/2005 за защита на животните по време на транспортиране.

Операторите желаещи да изнасят повече от 20 птици или яйца за люпене до друга държава-членка (или определен трета страна) трябва да изпълнят изискванията на Директива 90/539/ЕС и да гарантират че пратката е придружена от ветеринарно-

здравен сертификат /удостоверение/. В сертификата се посочва референтния номер на ветеринарния сертификат за птици, издаден в TRACES системата (системата по експертност и контрол на търговията). Сертификата се издава от ветеринарния лекар, обслужващ фермата на произход на птиците, като се попълва и подписва върху предварително отпечатана бланкова форма, само след провеждане на подходящия за случая клиничен преглед на птиците, проведен от същия ветеринарен лекар.

Всички официални ветеринарно-здравни сертификати, издадени за износ на домашни птици и на яйца за люпене, се записват в системата по експертност и контрол на търговията (TRACES).

Въпросната система позволява проследяване на износа на живи животни и яйца за люпене, които са придружени от ветеринарно-здравни сертификати.

Всяка пратка от развъдни птици или яйца за люпене трябва да се придружава от информация, предоставена от ветеринарния лекар от мястото на изпращане на пратката и адресирана към официалния лекар, отговорен за мястото, за което същите са предназначени /за тяхното крайно местоназначение/.

Операторите на люпилни и фермерите, отглеждащи разплодни стада трябва да водят документация с информация за домашните птици или разплодните яйца (за люпене), които влизат или напускат техните обекти (помещения). Документацията трябва да съдържа информация за бройката, датата, произхода и местоназначението. Тази документация трябва да се пази в рамките на 3 години и да е налична при инспекция от страна на компетентния орган.

5.4.5. Схема на вземане на проби:

Рамката на пробовземането задължително трябва да обхваща всички възрастни разплодни стада от домашни видове (*Gallus Gallus*), включващи най-малко 250 птици (разплодни стада) и трябва да бъде в съответствие с изискванията на Регламент 2160/2003 и Директива 2003/99.

Със Заповед на изпълнителния директор на БАБХ № РД 11-389/30.03.2012 год. е одобрена схема за вземане на проби за салмонела от различни категории птици и в съответствие с изискванията на Регламент 2160/2003 и Регламент 200/2010. В схемата са посочени броя на пробите за целите на самоконтрола и на официалния контрол в люпилни и на ниво ферма.

А. Надзор на домашни птици за салмонели:

Пробите от стада домашни птици трябва да бъдат вземани от собственика на животновъдния обект или от упълномощено от него лице (в повечето случаи от регистриран ветеринарен лекар със сключен договор) и от официалните ветеринарни лекари, което е част от официалната програма за надзор. Официалният ветеринарен лекар, отговорен за животновъдния обект е **задължен да обучи лицето**, което ще взема проби за целите на самоконтрола.

Всяка година **ОДБХ изготвят** план за пробовземането от всяко стадо в птицефермите и в люпилните, включени в обхвата на програмата. В плана **трябва да бъдат включени** пробите за официален контрол и за самоконтрол.

Пробовземане по инициатива на оператора:

На ниво люпилня или птицевъден обект пробовземане трябва да се извършва на всеки две седмици.

Забележка: Пробовземане в птицевъдни обекти се провежда само в случаите на износ или търговия с яйца с други държави-членки, като същото трябва във всички случаи да се състои в животновъдния обект.

В случай на каквито и да са положителни резултати за салмонела, собствениците на люпилни или птицевъдни обекти, както и лабораторията, извършила изследването, са длъжни незабавно да уведомят писмено изпълнителния директор на БАБХ.

Пробовземане за официален контрол:

1. Когато по инициатива на оператора се вземат проби в люпилнята:

- рутинно пробовземане на всеки 16 седмици в люпилнята; и
- рутинно пробовземане в птицевъдния обект при два случая в рамките на производствения цикъл, като първото пробовземане е в рамките на 4 седмици, след преместване на птиците във фаза носливост или в група на носачки, а второто пробовземане се провежда към края на фазата на носене, но не по-рано от 8 седмици преди края на производствения цикъл;
- **за всяко стадо броят на официалните вземания на проби за целия продуктивен цикъл трябва да са 2 в птицевъдния обект и 3 в люпилнята. Предвид че продължителността на продуктивния цикъл може да не се вмести в една календарна година, се очаква за всяко стадо за календарна година да бъдат направени по 3 официални пробовземания.**
- **На всяко официално пробовземане в стопанство се вземат по две проби от стадо, на всяко официално пробовземане в люпилня се взема по една проба, както е посочено в таблицата по-долу (табл. 1). Официалната схема за пробовземане по региони е описана в табл. 2.**
- пробовземане в птицевъдния обект, след откриване на съответната салмонела от проби, взети в люпилнята.

2. Ако пробовземането по инициатива на оператора се извършва в птицевъдния обект, рутинно пробовземане трябва да се провежда при три случая по време на производствения цикъл:

- в рамките на 4 седмици, след преместване на птиците във фаза носливост или в група на носачки;
- към края на фазата на носене, но не по-рано от 8 седмици преди края на производствения цикъл;
- по време на производството, по всяко време, което е достатъчно отдалечено от момента на вземане на някои от пробите, инициирани от оператора, посочени по-горе;
- **за всяко стадо броят на официалните вземания на проби за целия продуктивен цикъл трябва да бъде 3. Предвид, че продължителността на продуктивния цикъл може да не се вмести в една календарна година, се очаква за всяко стадо за календарна година да бъдат направени по 2 официални пробовземания. На всяко официално пробовземане се вземат проби, съгласно таблицата по-долу (таблица 1). Официалната схема за пробовземане по региони е описана в табл. 2.**

Таблица 1: Взимане на проби от развъдни птици от рода *Gallus Gallus*

ВЗЕМАНЕ НА ПРОБИ ОТ РАЗВЪДНИ ПТИЦИ ОТ РОДА ГАЛУС ГАЛУС				
МЯСТО НА ВЗЕМАНЕ НА ПРОБАТА	ЕДИНИЦА ЗА ВЗЕМАНЕ НА ПРОБИТЕ	ВЗЕМАНЕ НА ПРОБАТА ОТ:	ВРЕМЕ ЗА ВЗЕМАНЕ НА ПРОБАТА	ВИД НА ПРОБАТА
ПОДРАСТВАНЕ -РАЗВЪДНИ ПТИЦИ				
Ферма	Стадо	Собственик	Еднодневни	Фекални проби (подложни хартии) от 5 произволни касетки, изследват се като 1 сборна проба за всяко стадо; или по 10g яйчни черупки от 25 отделни касетки (250g) от най-малко 5 люпилни шкафа
Ферма	Стадо	Собственик	1 седм. възраст	За всяко отделно стадо: Пресни изпражнения, събрани произволно от различни части от помещението (не по-малко от 1 g, събран от едно място, или за цялото помещение - проба от общо 200-300 g в зависимост от броя на птиците) - изследват се най-малко като две сборни проби/ или 5 чифта чорапчета, изследват се като 2 сборни проби /или 1 двойка чорапчета плюс 900 cm ² прахова проба, взета от местата с натрупан прах; Клетъчно:2x150 g фекали, изследват се като 2 сборни проби.
Ферма	Стадо	Собственик	2 седм. възраст	За всяко отделно стадо: Пресни изпражнения, събрани произволно от различни части от помещението (не по-малко от 1 g, събран от едно място, или за цялото помещение - проба от общо 200-300 g в зависимост от броя на птиците) - изследват се най-малко като две сборни проби/ или 5 чифта чорапчета, изследват се като 2 сборни проби /или 1 двойка чорапчета плюс 900 cm ² прахова проба, взета от местата с натрупан прах; Клетъчно:2x150 g фекали, изследват се като 2 сборни

				проби.
Ферма	Стадо	Собственик	4 седм. възраст	За всяко отделно стадо: Пресни изпражнения, събрани произволно от различни части от помещението (не по-малко от 1 g, събран от едно място, или за цялото помещение - проба от общо 200-300 g в зависимост от броя на птиците) - изследват се най-малко като две сборни проби/ или 5 чифта чорапчета, изследват се като 2 сборни проби /или 1 двойка чорапчета плюс 900 cm ² прахова проба, взета от местата с натрупан прах; Клетъчно:2x150 g фекали, изследват се като 2 сборни проби.
Ферма	Стадо	Собственик	8 седм. възраст	За всяко отделно стадо: Пресни изпражнения, събрани произволно от различни части от помещението (не по-малко от 1 g, събран от едно място, или за цялото помещение - проба от общо 200-300 g в зависимост от броя на птиците) - изследват се най-малко като две сборни проби/ или 5 чифта чорапчета, изследват се като 2 сборни проби /или 1 двойка чорапчета плюс 900 cm ² прахова проба, взета от местата с натрупан прах; Клетъчно:2x150 g фекали, изследват се като 2 сборни проби.
Ферма	Стадо	Собственик / официален контрол	2 седм. преди преместване	За всяко отделно стадо: Пресни изпражнения, събрани произволно от различни части от помещението (не по-малко от 1 g, събран от едно място, или за цялото помещение - проба от общо 200-300 g в зависимост от броя на птиците) - изследват се най-малко като две сборни проби/ или 5 чифта чорапчета, изследват се като 2 сборни проби /или 1 двойка чорапчета плюс 900 cm ² прахова проба, взета от местата с натрупан прах; Клетъчно:2x150 g фекали, изследват се като 2 сборни проби.
ВЪЗРАСТНИ РАЗВЪДНИ ПТИЦИ				

Люпилня	Стадо	Собственик	Всяка седмица 2	Фекални проби от 5 произволни касетки, изследват се като 1 сборна проба за всяко стадо; или по 10 g. яйчни черупки от 25 отделни касетки (250g) от най-малко 5 люпилни шкафа; Ако се люпят яйца от различни стада се взема проба от всеки отделен инкубатор.
Люпилня	Стадо	Официален контрол	Всеки седмица 16	Фекални проби от 5 произволни касетки, изследват се като 1 сборна проба за всяко стадо; или по 10 g яйчни черупки от 25 отделни касетки (250g) от най-малко 5 люпилни шкафа; Ако се люпят яйца от различни стада се взема проба от всеки отделен инкубатор.
Ферма	Стадо	Официален контрол	1. 0-4 седм. след преместването в сектора за носене	За всяко отделно стадо: Пресни изпражнения, събрани произволно от различни части от помещението (не по-малко от 1 g, събран от едно място, или за цялото помещение - проба от общо 200-300 g в зависимост от броя на птиците) - изследват се най-малко като две сборни проби/ или 5 чифта чорапчета, изследват се като 2 сборни проби /или 1 двойка чорапчета плюс 900 cm ² прахова проба, взета от местата с натрупан прах; Клетъчно:2x150 g фекали, изследват се като 2 сборни проби.
Ферма	Стадо	Официален контрол	2. Преди /не по малко от 8 седмици/ края на яйценосният период	За всяко отделно стадо: Пресни изпражнения, събрани произволно от различни части от помещението (не по-малко от 1 g, събран от едно място, или за цялото помещение - проба от общо 200-300 g в зависимост от броя на птиците) - изследват се най-малко като две сборни проби/ или 5 чифта чорапчета, изследват се като 2 сборни проби /или 1 двойка чорапчета плюс 900 cm ² прахова проба, взета от местата с натрупан прах; Клетъчно:2x150 g фекали, изследват се като 2 сборни проби.
Ферма	Стадо	Официален контрол	3. по време на	За всяко отделно стадо: Пресни изпражнения, събрани

			производство то, по всяко време отдалечено достатъчно от вземанията по т. 1 и 2.	произволно от различни части от помещението (не по-малко от 1 g, събран от едно място, или за цялото помещение - проба от общо 200-300 g в зависимост от броя на птиците) - изследват се най-малко като две сборни проби/ или 5 чифта чорапчета, изследват се като 2 сборни проби /или 1 двойка чорапчета плюс 900 cm ² прахова проба, взета от местата с натрупан прах; Клетъчно:2x150 g фекали, изследват се като 2 сборни проби.
Ферма	Стадо	Собственик или официален контрол	4. 2 седм. преди клане	За всяко отделно стадо: Пресни изпражнения, събрани произволно от различни части от помещението (не по-малко от 1 g, събран от едно място, или за цялото помещение - проба от общо 200-300 g в зависимост от броя на птиците) - изследват се най-малко като две сборни проби/ или 5 чифта чорапчета, изследват се като 2 сборни проби /или 1 двойка чорапчета плюс 900 cm ² прахова проба, взета от местата с натрупан прах; Клетъчно:2x150 g фекали, изследват се като 2 сборни проби.

- В случаи на съмнение за наличие на *S. Enteritidis* или *S. Typhimurium* в стадото. Изпращат се следните проби – стандартните проби (фекални, обувни, яйчни черупки, яйца, подложни хартии) се съпровождат с проби от фураж, смивки от съоръжения, цели трупчета (5 трупчета от хале);
- В случай на съмнение за манипулиране на пробите;
- От всички стада в обекта, в случай, когато *S.E.* и *S.T.* е била открита в едно стадо в обекта с цел установяване източника на инфекция;
- Серологична реакция при птиците;
- Внос на птици във фермата, от ферма, която е инфектирана със Салмонела;
- При изхранване с фураж, в които има доказано наличие на Салмонела;
- Клинични признаци;
- Потвърдително вземане, след установяването на наличие на значимите серотипове на *Salmonella* при вземане на проби в люпилнята.

Забележка: Пробовземане от развъдни стада, произвеждащи яйца за люпене, предназначени за търговия с други ДЧ и/или износ, трябва да се извършва в птицевъдния обект, както е посочено в т. 2.1.1 б от Приложението към Регламент 2160/2003.

23. София-област	1	2	4	2	2	6	2	4	4	4
24. Стара Загора	5	10	20	4	4	12	4	8	8	8
25. Търговище*	1	2	4	0	0	0	0	0	0	0
26. Хасково	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27. Шумен	0	0	0	2	32	96	32	64	64	64
28. Ямбол	0	0	0	1	99	297	99	198	198	198
Общо:	134	268	536	24	155	465	155	310	310	310
Общ брой стада										289
Общ брой официални пробовземания в стопанства										423
Общ брой проби от стопанства										846
Общ брой официални пробовземания от люпилня										310
Общ брой официалния проби от люпилня										310
Общ брой официални пробовземания										733
Общ брой официални проби										1156

***Области, на чиято територия има регистрирани люпилни, но официален контрол на развъдни стада е предвиден да се осъществява само в стопанства. Броят на необходимите официални проверки и проби от люпилни за тези области е посочен в табл. 3 по-долу.**

Таблица 3. Брой официални пробовземания и проби, само от люпилня

Брой официални пробовземания и проби, само от люпилня*			
Област	Брой люпилни	Брой пробовземания	Брой проби
Добрич	1	3	3
Велико Търново	1	3	3
Враца	1	3	3
Русе	1	3	3
Сливен	1	3	3
Стара Загора	2	6	6
Търговище	1	3	3
Общо	8	24	24

За периода 2019 г. - 2021 г., се изпълнява схема за вземане на проби за салмонела от различни категории птици и в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) 2160/2003 и Регламент (ЕС) 517/2011, одобрена със Заповед на изпълнителния директор на БАБХ № РД 11-2489/15.12.2016 г.

5.4.6. Мерки, прилагани в случай на положителен резултат:

„Съмнително стадо“ е всяко стадо с неясен здравен статус, по всяко време, когато официалния ветеринарен лекар прецени или се осъмни, както и всяко стадо, за което се изчаква лабораторен резултат, когато друго в рамките на фермата е потвърдено като положително за наличие на Салмонела.

В случаи на съмнение за или констатиране на *Salmonella Enteritidis* или на *Salmonella Typhimurium*, Националната референтна лаборатория (НРЛ) следва незабавно да уведоми за това БАБХ. Положителния резултат от прицелни серовари, потвърден от НРЛ е достатъчно условие за обявяване на стадото като положително за серовари от програмата за контрол.

Когато едно разплодно стадо от видовете *Gallus Gallus* е обект на съмнения за инфектираност /заразеност/ със *Salmonella Enteritidis* или *Salmonella Typhimurium* (включително еднофазен S. Typhimurium серотип с антиген формула 1,4,/5/,1 2 :i), стадото се поставя под възбрана от Компетентния орган в съответствие с Приложение 2.2.2.2 на Регламент 200/2010/ЕС. Ако стадото е във фаза на снасяне, никакви яйца за люпене, птици или оплодени яйца не могат да напускат стопанството.

При случаи на съмнение за инфекция със *Salmonella Enteritidis* или *Salmonella Typhimurium*, БАБХ и съответните власти на регионално ниво трябва да:

- забранят движението на птици и яйца (ограничение на движението-ако стадото е във фаза на снасяне, не се разрешава никакво по-нататъшно изпращане на яйца за люпене, както и никакви други птици или яйца за люпене не е разрешено да напускат птицевъдния обект, освен ако за целта не е издадено разрешително от ОДБХ).
- извършат епидемиологично проучване;

- незабавно се взимат допълнителни проби за потвърждаване на инфекцията от други стада в стопанството (Приложение 2.2.2.2 на Регламент (ЕС) 200/2010);
- извършат проверка на дневниците във фермата и мерките за биосигурност;
- организират взимане на проби от фуража и водата;
- извършат проследяване на продукцията, излязла от фермата 10-15 дни назад. Цялото производство трябва да бъде поставено под ограничителни мерки.

При случаи на положителни резултати за инфекция със *Salmonella Enteritidis* или *Salmonella Typhimurium*, (включително еднофазни *S. Typhimurium* серотипове с антиген формула 1,4/5/1 2 :i), получени от официален контрол или самоконтрол, стадото се поставя под официална възбрана от Компетентния орган и се извършват понататъчни пробовземания и изследвания на всички стада в стопанството за идентификация на източника на инфекция. Пробовземането и изследванията се извършват съгласно таблицата за **вземане на проби от развъдни стада птици от рода *Gallus Gallus*.**

Когато инфектирането със *Salmonella Enteritidis* или *Salmonella Typhimurium* бъде потвърдено, от собственика се изисква да осигури изколването на птиците при спазване на изискванията на законодателството на Общността за хигиена на храните в съответствие с Приложение II. С на Регламент 2160/2003/ЕС.

От собственика или отговорното за стадото лице се **изисква да почисти и дезинфектира сградата,** в която заразените птици са били гледани. Не е разрешено поредното ново зареждане да се осъществи, докато не е проведено почистване и дезинфекция и не са взети официални проби, които да потвърдят, че почистването и дезинфекцията са задоволителни.

Яйцата за люпене, които са се намирали в люпилнята от момента на възникване на съмнението за заразеност на стадото, трябва да бъдат отстранени и унищожени в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 1069/2009.

Когато едно разплодно стадо е обект на съмнения за заразеност със *S. Hadar*, *S. Infantis* или със *S. Virchow*, операторът/собственикът е длъжен да състави план, който да включва епидемиологично проучване, преглед на мерките за био-сигурност, както и други допълнителни процедури за мониторинг и за мерки, които следва да се предприемат за намаляване или ликвидиране на инфекцията.

Под официален контрол се извършва почистване и дезинфекция на сградите, последвани от повторно взимане на проби. За отмяна на наложените на стопанството забрани е необходимо получаване на два отрицателни резултата за наличие на причинителя. Пробите за контрол на дезинфекцията се изпращат в ЦЛВСЕЕ.

При положителни резултати се предприемат мерки, съгласно „Схема от мерки при случаи на положителни резултати при кокошки-носачки за инфекция със *Salmonella Enteritidis* или *Salmonella Typhimurium*“, одобрена със Заповед на изпълнителния директор на БАБХ № РД 11-2489/15.12.2016 г.

5.4.7. Вземане на потвърдителни проби и контрол на използването на антимикробни препарати, инхибитори и дезинфектанти

Стадото, при което са открити положителни резултати, получени след вземане на официални или проби за самоконтрол, и потвърдени от НРЛ се счита за “положително” за прицелни серовари на програмата за контрол. Допълнителни (или потвърдителни)

официални проби за потвърждаване на резултата, може да се извърши само от официален ветеринарен лекар и при следните условия:

- касае се за изключителни обстоятелства, защото има съмнение относно истинността на получения резултат (както фалшиво положителен, така и фалшиво отрицателен резултат);

- предварително е представено обосновано искане/декларация от заявителя /собственика за извършване на потвърдително пробовземане;

- предварително е съгласувано с ЦУ на БАБХ;

Спазва се следния протокол за взимане на проби, които се изследват в одобрените лаборатории по т. 5.2.4 , буква А за изпитване на Салмонела при птици, а именно:

- 7 броя проби 5 чифта обувни тампони “чорапчета” (при кокошки отглеждани свободно или подово) или 5 сборни фекални проби при кокошки отглеждани клетъчно и 2 прахови проби; или

- бактериологично изследване на сляпото черво и яйцепровода на 300 кокошки (трупове); или

- 4000 яйца

Компетентния орган може да отмени наложените забрани когато:

(а) в резултат на епидемиологичното проучване на хранителните инфекции, стадото от кокошки носачки не е източник на инфекция за хората чрез консумиране на яйца или яйчни продукти съгласно чл.8 на Директива 2003/99;

И

(б) стадото е в обхвата на националната програма за контрол и серотиповете Салмонела, за които е определено намаляване не са потвърдени чрез пробите взети по-горе от компетентните власти:

Мерките по възбрана не се вдигат, както и новозаселване /репопулация на помещенията не се разрешава, ако почистване и дезинфекция на помещенията не са извършени и последващите тестове не са показали задоволителен резултат“.

Не е разрешено третиране с антимикробни препарати за борба със *Salmonella* в рамките на националните програми за контрол, освен в границите, определени от Регламент на Комисията (ЕК) № 1177/2006. В случай на съмнение за нерегламентирано третиране на птиците с антимикробни средства или употреба на дезинфектанти/инхибитори, се вземат проби за установяване остатъци от антимикробни субстанции (цели трупчета – 5 трупчета от стадо, от които се изследват паренхимни органи и костен мозък) и наличие на инхибитори/дезинфектанти (смивки от съоръженията, фекални и обувни проби, яйчни черупки и яйца).

Матрица за вземане на решение, на база на проведените тестове и получените резултати:

1-во бактериологично изследване	2-ро бактериологично изследване (потвърдително)	Тест за антимикробни препарати (взети с 2-рите проби за бактериологично изследване)	Решение
Положителен	Отрицателен	Не са вземани такива проби и не е провеждан тест	Резултатът от вторите проби е неопределен Компетентният орган е трябвало да вземе <u>проби за</u>

			<u>откриване на антимикробни препарати</u> и да вземе решение за мерките, които да бъдат предприети.
Положителен	Отрицателен	Положителен (открити са следи от антимикробни препарати/инхибитори/дезинфектанти)	Унищожаване на стадото
Положителен	Отрицателен	Отрицателен	<u>Компетентният орган трябва да вземе решение какви мерки да бъдат предприети</u>
Положителен	Положителен	Не са вземани такива проби и не е провеждан тест	Унищожаване на стадото
Положителен	Положителен	Положителен	Унищожаване на стадото
Положителен	Положителен	Отрицателен	Унищожаване на стадото

5.4.8. Използвани ваксини и схеми за ваксиниране:

В Република България не е забранено използването на ваксини за контрола на салмонелата при домашните птици.

В официалния регистър на ветеринарномедицинските продукти са вписани регистрирани и одобрени ваксини срещу *Salmonella spp.* при птици. Собствениците на птицевъдни обекти могат да използват само одобрени от БАБХ ваксини по начина, посочен им от официалния ветеринарен лекар, отговорен за птицевъдните обекти. Схемата за ваксиниране трябва да бъде одобрена от ОДБХ.

Когато пробите са взети от ваксинирани домашни птици, в придружаващото каквито и да са проби писмо трябва задължително да се отбележат вида на ваксината и датата на прилагането ѝ. Целта е да се осигури правилна основа за диференциация между полеви и ваксинален щам, като се спазят изискванията на Регламент (ЕО) № 1177/2006.

Съвместно със своя ветеринарен лекар операторът/собственикът имат право да разгледат възможността за ваксиниране на стадото срещу *Salmonella*, като за целта се използва продукт с разрешително за използване, издадено в съответствие с изискванията на Регламент на Комисията (ЕК) № 1077/2006 относно изискванията за използване на специфични контролни методи в рамките на националните програми за контрол на *Salmonella*. Позволено е прилагането на ваксинация като превантивна мярка; същата не е алтернатива /заместваща мярка/ на изпълнението на изискванията на Анекс II С от Регламент на Комисията (ЕК) № 2160/2003 за използването на специфични контролни методи в рамките на национални програми за контрол на *Salmonella*.

5.4.9. Официално пробовземане от фуражи за птици:

В съответствие с изпълнението на чл. 4 от Регламент (ЕО) № 882/2004 и във връзка с чл. 3, ал. 1, т. 4 от Закона за българската агенция по безопасност на храните, като компетентен орган за извършване на официалният контрол на фуражите в Република България е определена Българската агенция по безопасност на храните.

Във връзка с изпълнение на изискванията на чл. 9 и чл. 10 от Регламент (ЕО) № 183/2005, относно хигиена на фуражите и съгласно Закон за фуражите, операторите от фуражния сектор трябва да бъдат одобрени или регистрирани от БАБХ и вписани в регистър в съответствие с чл. 19 от регламента. Регистрите на одобрените и регистрирани оператори във фуражния сектор се водят и поддържат в ОДБХ. В отдел „Контрол на фуражите“ към дирекция „Здравеопазване и хуманно отношение към животните, и контрол на фуражите“, при Централно управление и БАБХ се поддържат и актуализират съответните национални регистри. Регистрите се публикуват на интернет страницата на БАБХ: http://www.babh.government.bg/bg/Object/site_register/view/8/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BB%20%D0%BD%D0%B0

Проверките в обектите във фуражния сектор се извършват от инспектори/експерти, отговорни за официалния контрол на фуражите в съответната ОДБХ. Българската агенция по безопасност на храните следва да извършва пробовземане от фуражи, както следва:

- проби от фуражи на ниво производители на фуражни суровини и на комбинирани фуражи, както и от търговци на едро и в пакетирани и насипно състояние на такива продукти;
- пробовземане от фуражи на ниво ферми.

Броят на пробите е изчислен на базата на оценка на риска и в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕО) № 882/2004. Настоящият план включва също и минимален брой салмонелни проби, взети от получавани от трети държави пратки с комбинирани фуражи или фуражни суровини за птици.

Никакви положителни резултати не са отчетени по отношение на този параметър. Ако се получи положителен резултат, мерките и действията, които следва да се предприемат ще бъдат основани на и в съответствие с Оперативен план за действие при извънредни ситуации, които произтичат от фуражи, изготвен в съответствие с чл. 42, параграф 2, буква й) от Регламент (ЕО) № 882/2004 и Процедура за предприемане на действия в случай на установяване на *Salmonella spp.* във фуражи.

5.4.10. Официален контрол на други звена от хранителната верига:

Съгласно националното законодателство (Закон за ветеринарномедицинската дейност и Закон за храните) предприятията за производство, съхранение и търговия с храни трябва да бъдат одобрени и регистрирани от БАБХ и въведени в националната база данни. Обществените регистри на одобрените предприятия се съхраняват в ОДБХ и БАБХ.

Официалните проверки в предприятията за производство, съхранение и търговия с храни се извършват от официалните ветеринарни лекари от БАБХ/или съответната ОДБХ.

Официалните проверки в предприятията за производство, съхранение и търговия с храни се провеждат в съответствие с разпоредбите на Регламент 882/2004 на Европейския Парламент и на Регламент 854/2004, който определя конкретните правила за организиране на официалния контрол на продуктите от животински произход, предназначени за човешка консумация.

Броят на пробите е изчислен от официалните ветеринарни лекари на базата на оценка на риска и на вида и качеството на материалите, включени в преработката на храните, както и на база резултати от предишни проверки.

Вземането на проби от храни с птичи произход следва да се извършва в съответствие с разпоредбите на Регламент 2073/2005 за микробиологичните критерии за хранителните продукти. Честотата на вземането на проби може да се увеличи или намали в зависимост от резултатите, получени при изследване на пробите.

5.4.11. Информация за и оценка на мерките за био-сигурност, тяхното управление и действителната инфраструктура в птичи стада / птицевъдни обекти:

Биологичната сигурност е комбинация от практики, насочени към и предназначени за предотвратяване на разпространението на болестотворни организми в рамките на една птицевъдна ферма. Когато същите се осъществяват успоредно с процедурите за дезинфекция и хигиенизиране, вероятно е мерките за био-сигурност да са в състояние да ликвидират или най-малкото намалят нивото на патогените до стойности, при които няма опасност от заразяване или поне да редуцират патогенните до нива, при които няма опасност от инфекция.

Мерките за био-сигурност в промишлените птицеферми, в малките ферми и в задните дворове са в съответствие с Наръчника за био-сигурност, издаден от USAID в България, и отговарят на изискванията на Европейския съюз (ЕС).

Мерки за био-сигурност в птицефермите:

- Здравен статус на домашните птици;
- На входа на всички халета в една птицеферма трябва да е има поставен и действащ дезинфекционен филтър;
- Контрол върху движението на хора;
- Хигиена на транспорта;
- Хигиена на фуража;
- Хигиена на водата;
- Контрол на гризачи, насекоми и птици;
- Почистване и дезинфекция на сградите;
- Записване на всички събития и дейности /операции/;
- Използване на индивидуални /отделни/ инструменти за всяка отделна сграда.

Механично почистване и дезинфекция на помещенията след изпразване на помещенията в края на производствения цикъл, последвано от вземане на проба (прах, смивки) за тестване и контрол на дезинфекцията:

Проверка за изпълнение на мерките за биосигурност или на приложената дезинфекция от собственика се извършва от Компетентния орган, по всяко време когато се прецени за подходящо, напр

- съмнение за извършена дезинфекция при рутинна ситуация;
- положителен за Салмонела резултат (*Salmonella spp*) на стадото напуснало помещенията;
- неизпълнение/несъответствия в пробовземането и честотата на вземане на проби от собственика;
- рутинен годишен план за официална проверка на ефикасност на извършена дезинфекция. Проверката се състои от документална проверка и взимане на проби.

Проверка за изпълнение на мерките за биосигурност и дезинфекция се извършва от компетентния орган. Съответните инструкции и чеклистове са достъпни и са публикувани на следния адрес:

Инструкции:

<http://www.babh.government.bg/bg/Page/Salmonellosis/index/Salmonellosis/%D0%A1%D0%B0%D0%BB%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%B5%D0%BB%D0%BE%D0%B7>

Чек-листи:

<http://www.babh.government.bg/bg/Page/examples-health-care/index/examples-health-care/%D0%97%D0%B4%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B5%D0%BE%D0%BF%D0%B0%D0%B7>

5.4.12. Компенсаторна схема за собственици на заклани или умъртвени животни:

Условията и процедурите за компенсация на собствениците са описани в националното законодателство - Закон за ветеринарномедицинската дейност и Наредбата за условията и реда за компенсиране и обезпечаване на разходи, свързани с покриване на епизоотични рискове (одобрени на заседание на МС с Указ № 181 от 21.07.2006, публикуван в ДВ, бр. 62 от 01.08.2006, в сила от деня на публикуване).

Съгласно Наредбата *за условията и реда за компенсиране и обезпечаване на разходи, свързани с покриване на епизоотични рискове, на собствениците се изплащат компенсации за принудително заклани или унищожени животни, компенсации се изплащат на собственици за принудително убити животни (клане в кланици или убити по друг начин).*

Съгласно националното законодателство в контекста на програмите не се предвижда възможността за компенсации или финансова помощ за операторите в хранителния и фуражния център, в контекста на програмата.

Цената на птиците, които се компенсират се определя от Националния статистически институт, като средна пазарна цена за 1 кг. живо тегло за месеца и съответния регион, като скалата за компенсация на птиците е обществено достояние.

Компенсации не се изплащат на собственици на убити животни, яйца за люпене в случаите, описани в чл. 142 от Закона за ветеринарномедицинската дейност.

5.4.13. Контрол върху изпълнение на програмата и доклади и отчетност:

БАБХ и 28-те ОДБХ са компетентните органи за контрол на заболяването.

Настоящата програма се отчита в съответствие с изискванията на Регламент (ЕС) № 652/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 година за установяване на разпоредби за управлението на разходите, свързани с хранителната верига, здравеопазването на животните и хуманното отношение към тях, здравето на растенията и растителния репродуктивен материал, за изменение на директиви 98/56/ЕО, 2000/29/ЕО и 2008/90/ЕО на Съвета, на регламенти (ЕО) № 178/2002, (ЕО) № 882/2004 и (ЕО) № 396/2005 на Европейския парламент и на Съвета, на Директива 2009/128/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕО) № 1107/2009 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на решения 66/399/ЕИО, 76/894/ЕИО и 2009/470/ЕО на Съвета.. Два са задължителните за представяне доклади – един междинен и един окончателен.

6. Ползи от Програмата:

Финансирането на Програмата за контрол на салмонелите през 2019-2021 г. трябва да бъде финансирана чрез бюджета на БАБХ.

Средствата, необходими за компенсирание на собственици на умрели или принудителни умъртвени в контекста на изпълнението на тази програма животни, както и нужното финансиране за мерките за контрол и ликвидиране на заболяване в случай на възникване на огнища на салмонела следва да бъдат осигурени от държавния бюджет. Редът и условията за изплащане на компенсациите са формулирани в Наредба на Министерския съвет на Република България, публикувана по силата на член 109 от Закона за ветеринарномедицинската дейност (ЗВД).

Ползите от програмата са:

- Намаляване на риска от разпространение на салмонели в границите на Европейския съюз;
- Защита на общественото здраве.

7. Данни от епидемиологичната оценка за периода 2012-2016:

7.1. Данни за салмонели в стадата

Година: 2012 Болест: Салмонелоза Животински видове: птици

Регион (с)	Общ брой стада (d)	Общ брой стада вкл. в Програмата	Брой проверени стада (e)	Брой положителни стада (f)	Брой на нови положителни стада (g)	Брой на напълно унищожени стада	% положителни стада, напълно унищожени	Индикатори		
								% обхват на стадата	% положителни стада; стадна превалентност за период	% нови положителни стада; стадна инцидентност
1	2	3	4	5	6	7	$8 = (7/5)*100$	$9 = (4/3)*100$	$10 = (5/4)*100$	$11 = (6/4)*100$
Република България	208	208	208	1	0	0	0	100,00	0.84	0
Общо	208	208	208	1	0	0	0	100.00	0.84	0

Година: 2013 Болест: Салмонелоза Животински вид: птици

Регион (с)	Общ брой стада (d)	Общ брой стада вкл. в Програмата	Брой проверени стада (e)	Брой положителни стада (f)	Брой на нови положителни стада (g)	Брой на напълно унищожени стада	% положителни стада, напълно унищожени	Индикатори		
								% обхват на стадата	% положителни стада; стадна превалентност за период	% нови положителни стада; стадна инцидентност
1	2	3	4	5	6	7	$8 = (7/5)*100$	$9 = (4/3)*100$	$10 = (5/4)*100$	$11 = (6/4)*100$
България	216	194	194	2	0	0	0	100,00	1,03	0
Общо	216	194	194	2	0	0	0	100.00	1.03	0

Година: 2014

Болест: Салмонелоза

Животински вид: птици

Регион (с)	Общ брой стада (d)	Общ брой стада вкл. в Програмата	Брой проверени стада (e)	Брой положителни стада (f)	Брой на нови положителни стада (g)	Брой на напълно унищожени стада	% положителни стада, напълно унищожени	Индикатори		
								% обхват на стадата	% положителни стада; стадна превалентност за период	% нови положителни стада; стадна инцидентност
1	2	3	4	5	6	7	8 = (7/5)*100	9 = (4/3)*100	10 = (5/4)*100	11 = (6/4)*100
България	270	270	238	2 положителни стада за S.Infantis	0	0	0	88,15	0,84	0,00
Общо	270	270	238	2	0	0	0	88,15	0,84	0,00

Година: 2015

Болест: Салмонелоза

Животински вид: птици

Регион (с)	Общ брой стада (d)	Общ брой стада вкл. в Програмата	Брой проверени стада (e)	Брой положителни стада (f)	Брой на нови положителни стада (g)	Брой на напълно унищожени стада	% положителни стада, напълно унищожени	Индикатори		
								% обхват на стадата	% положителни стада; стадна превалентност за период	% нови положителни стада; стадна инцидентност
1	2	3	4	5	6	7	8 = (7/5)*100	9 = (4/3)*100	10 = (5/4)*100	11 = (6/4)*100
България	415	415	339	3	0	1	0	81.68	0.88	0
Общо	415	415	339	3	0	1	0	81.68	0.88	0

Година: 2016

Болест: Салмонелоза

Животински вид: птици

Регион (с)	Общ брой стада (d)	Общ брой стада вкл. в Програмата	Брой проверени стада (e)	Брой положителни стада (f)	Брой на нови положителни стада (g)	Брой на напълно унищожени стада	% положителни стада, напълно унищожени	Индикатори		
								% обхват на стадата	% положителни стада; стадна превалентност за период	% нови положителни стада; стадна инцидентност
1	2	3	4	5	6	7	$8 = \frac{7}{5} * 100$	$9 = \frac{4}{3} * 100$	$10 = \frac{5}{4} * 100$	$11 = \frac{6}{4} * 100$
България	391	391	268	1	0	0	0	68.54	0,37	0
Общо	391	391	268	1	0	0	0	68.54	0,37	0

- (a) Стада са равни на ята /стада птици/ или на птицевъдни обекти, според това което е уместно;
- (b) Болест и животински видове, ако е необходимо;
- (c) Регион, както същият е определен в одобрена /от Комисията/ програма на държава-членка;
- (d) Общ брой на стадата, съществуващи в региона, включително и правоимащи /по Програмата/ стада и неправоимащи /по Програмата/ стада;
- (e) Под проверка следва да се разбира провеждане на изследване на ниво стадо и по смисъла на Програмата за съответното заболяване с цел да се задържи /поддържа/, актуализира и т.н. здравният статус на стадото. В тази колонка стадото не трябва да се брой два пъти, дори и ако същото е било проверено повече от един път;
- (f) Стада с поне едно положително животно по време на периода, независимо от броя на отделни случаи на проверка на стадото;
- (g) Стада, статусът на които през предходния период е бил Неизвестен, Не свободно отрицател, Свободен, Официално свободен или прекратен и които имат поне едно положително животно през този период;
- (h) Данни от предходната година за съответстващия период.

ДАНИИ ЗА ЖИВОТНИТЕ

(една таблица за всяко отделно заболяване / животински вид)

Отчетен период: 01.01.2012- 31.12.2012

Регион (b)	Общ брой животни (c)	Общ брой животни (d), които трябва да се изследват по Програмата	Брой изследвани животни (d)	Брой животни, изследвани индивидуално (e)	Брой положителни животни	Клане		Индикатори	
						Брой заклани или убити животни с положителен резултат	Общ брой заклани животни (f)	% обхватност на ниво животни	% положителни животни; превалентност животни
1	2	3	4	5	6	7	8	9 = (4/3)*100	10 = (6/4)* 100
България	1696523	1696523	1696523	0	4000	0	0	100,00	0.24
ОБЩО:	1696523	1696523	1696523	0	4000	0	0	100,00	0.24

Отчетен период: 01.01.2013- 31.12.2013

Регион (b)	Общ брой животни (c)	Общ брой животни (d), които трябва да се изследват по Програмата	Брой изследвани животни (d)	Брой животни, изследвани индивидуално (e)	Брой положителни животни	Клане		Индикатори	
						Брой заклани или убити животни с положителен резултат	Общ брой заклани животни (f)	% обхватност на ниво животни	% положителни животни; превалентност животни
1	2	3	4	5	6	7	8	9 = (4/3)*100	10 = (6/4)* 100
България	1694604	1645309	1645309	0	9810	0	0	100,00	0,60
ОБЩО:	1694604	1645309	1645309	0	9810	0	0	100,00	0,60

Отчетен период: 01.01.2014 - 31.12.2014

Регион (b)	Общ брой животни (c)	Общ брой животни (d), които трябва да се изследват по Програмата	Брой изследвани животни (d)	Брой животни, изследвани индивидуално (e)	Брой положителни животни	Клане		Индикатори	
						Брой заклани или убити животни с положителен резултат	Общ брой заклани животни (f)	% обхватност на ниво животни	% положителни животни; превалентност животни
1	2	3	4	5	6	7	8	9 = (4/3)*100	10 = (6/4)* 100
България	2214597	2214597	1883748	0	0	0	0	85,06	0
ОБЩО:	2214597	2214597	1883748	0	0	0	0	85,06	0

Отчетен период: 01.01.2015 - 31.12.2015

Регион (b)	Общ брой животни (c)	Общ брой животни (d), които трябва да се изследват по Програмата	Брой изследвани животни (d)	Брой животни, изследвани индивидуално (e)	Брой положителни животни	Клане		Индикатори	
						Брой заклани или убити животни с положителен резултат	Общ брой заклани животни (f)	% обхватност на ниво животни	% положителни животни; превалентност животни
1	2	3	4	5	6	7	8	9 = (4/3)*100	10 = (6/4)* 100
България	3548828	3548828	3548828	0	9283	0	0	100,00	0.26
ОБЩО:	3548828	3548828	3548828	0	9283	0	0	100,00	0.26

Отчетен период: 01.01.2016 - 31.12.2016

Регион (b)	Общ брой животни (c)	Общ брой животни (d), които трябва да се изследват по Програмата	Брой изследвани животни (d)	Брой животни, изследвани индивидуално (e)	Брой положителни животни	Клане		Индикатори	
						Брой заклани или убити животни с положителен резултат	Общ брой заклани животни (f)	% обхватност на ниво животни	% положителни животни; превалентност животни
1	2	3	4	5	6	7	8	9 = (4/3)*100	10 = (6/4)* 100
България	3359245	3359245	3359245	0	0	0	0	100,00	0
ОБЩО:	3359245	3359245	3359245	0	0	0	0	100,00	0

- (a) Болест и животински видове, ако е необходимо;
- (b) Регион, както същият е определен в одобрена /от Комисията/ програма на държава-членка;
- (c) Общ брой животни, съществуващи в региона, включително и правоимащи /по Програмата/ стада и неправоимащи /по Програмата/ стада;
- (d) Включва животни, изследвани индивидуално или по обща схема /схема на ниво "на едро"/;
- (e) Включва само животни, изследвани индивидуално; не включва животни, изследвани чрез проби взети по обща схема /схема на ниво "на едро"/ (напр. тестове на проби взети от сборно мляко от голяма цистерна);
- (f) Включва всички заклани положителни животни, а също и всички отрицателни животни, заклани по Програмата.
- (g) Данни от предходната година от съответния период.

ДАНИИ ЗА ВАКСИНАЦИОННИ ПРОГРАМИ

(една таблица за всяко отделно заболяване / животински вид)

Отчетен период: 01.01.2012- 31.12.2012

Регион (b)	Общ брой стада (c)	Общ брой животни	Информация за ваксинационна програма за млади животни				Информация за масова ваксинационна програма				
			Брой стада във ваксинационна програма	Брой ваксинирани стада	Брой ваксинирани животни	Брой на използвани дози ваксина	Брой стада във ваксинационната програма	Брой ваксинирани стада	Брой ваксинирани възрастни (d)	Брой ваксинирани млади животни (d)	Брой на използвани дози ваксина
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
България	208	1696523	9113	115	1445364	1542000	71580	51	122900	239400	363800
Общо	208	1696523	9113	115	1445364	1542000	71580	51	122900	239400	363800

Отчетен период: 01.01.2013 – 31.12.2013

Регион (b)	Общ брой стада (c)	Общ брой животни	Информация за ваксинационна програма за млади животни				Информация за масова ваксинационна програма				
			Брой стада във ваксинационна програма	Брой ваксинирани стада	Брой ваксинирани животни	Брой на използвани дози ваксина	Брой стада във ваксинационната програма	Брой ваксинирани стада	Брой ваксинирани възрастни (d)	Брой ваксинирани млади животни (d)	Брой на използвани дози ваксина
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
България	216	1694604	128	128	1361279	1880800	81	81	115863	647100	822963
Общо	216	1694604	128	128	1361279	1880800	81	81	115863	647100	822963

Отчетен период: 01.01.2014 – 31.12.2014

Регион (b)	Общ брой стада (c)	Общ брой животни	Информация за ваксинационна програма за млади животни				Информация за масова ваксинационна програма				
			Брой стада във ваксинационна програма	Брой ваксинирани стада	Брой ваксинирани животни	Брой на използвани дози ваксина	Брой стада във ваксинационната програма	Брой ваксинирани стада	Брой ваксинирани възрастни (d)	Брой ваксинирани млади животни (d)	Брой на използвани дози ваксина
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
България	270	2214597	121	121	1961652	2059962	30	30	130559	108000	238559
Общо	270	2214597	121	121	1961652	2059962	30	30	130559	108000	238559

Отчетен период: 01.01.2015 – 31.12.2015

Регион (b)	Общ брой стада (c)	Общ брой животни	Информация за ваксинационна програма за млади животни				Информация за масова ваксинационна програма				
			Брой стада във ваксинационна програма	Брой ваксинирани стада	Брой ваксинирани животни	Брой на използвани дози ваксина	Брой стада във ваксинационната програма	Брой ваксинирани стада	Брой ваксинирани възрастни (d)	Брой ваксинирани млади животни (d)	Брой на използвани дози ваксина
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
България	415	3548828	121	121	1961652	2059962	30	30	130559	108000	238559
Общо	415	3548828	121	121	1961652	2059962	30	30	130559	108000	238559

Отчетен период: 01.01.2016 – 31.12.2016

Регион (b)	Общ брой стада (c)	Общ брой животни	Информация за ваксинационна програма за млади животни				Информация за масова ваксинационна програма				
			Брой стада във ваксинационна програма	Брой ваксинирани стада	Брой ваксинирани животни	Брой на използвани дози ваксина	Брой стада във ваксинационната програма	Брой ваксинирани стада	Брой ваксинирани възрастни (d)	Брой ваксинирани млади животни (d)	Брой на използвани дози ваксина
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
България	391	3359245	243	243	4,370,819	4,726,489	30	30	130559	108000	238559
Общо	391	3359245	243	243	4,370,819	4,726,489	30	30	130559	108000	238559

- (a) Болест и животински видове, ако е необходимо;
- (b) Регион, както същият е определен в одобрена /от Комисията/ програма на държава-членка;
- (c) Стада равно на ята /стада/ или на животновъдни обекти, според което е уместно;
- (d) Както е дефинирано в Програмата;
- (e) Данни от предходната година за съответния период.

7.1.1. Данни за развитието на зоонозната салмонелоза

2013 г.

Регион (a)	Вид на стадото (b)	Общ брой стада (c)	Общ брой животни	Общ брой стада вкл. в Програмата	Общ брой животни вкл. в Програмата	Брой проверени стада (d)	Брой положителни (e) стада (a)	Брой напълно унищожени стада (a)	Общ брой животни, заклани или унищожени (a)	Количество унищожени яйца (бр. или кг.) (a)	Количество яйца, насочени за яйчни продукти (бр. или кг.) (a)
Република България	Разплодни стада	216	1694604	194	1645309	194	2	2	17145	270610	

2014 г.

Регион (a)	Вид на стадото (b)	Общ брой стада (c)	Общ брой животни	Общ брой стада вкл. в Програмата	Общ брой животни вкл. в Програмата	Брой проверени стада (d)	Брой положителни (e) стада (a)	Брой напълно унищожени стада (a)	Общ брой животни, заклани или унищожени (a)	Количество унищожени яйца (бр. или кг.) (a)	Количество яйца, насочени за яйчни продукти (бр. или кг.) (a)
Република България	Разплодни стада	270	2214597	270	2214597	238	3	0	0	0	0

2015 г.

Регион (а)	Вид на стадото (b)	Общ брой стада (c)	Общ брой животни	Общ брой стада вкл. в Програмата	Общ брой животни вкл. в Програмата	Брой проверки на стада (d)	Брой положителни (e) стада (a)	Брой напълно унищожени стада (a)	Общ брой животни, заклани или унищожени (a)	Количество унищожени яйца (бр. или кг.) (a)	Количество яйца, насочени за яйчни продукти (бр. или кг.) (a)
Република България	Разплодни стада	415	3548828	415	3548828	339	3	1	9283	101986	0

2016 г.

Регион (а)	Вид на стадото (b)	Общ брой стада (c)	Общ брой животни	Общ брой стада вкл. в Програмата	Общ брой животни вкл. в Програмата	Брой проверки на стада (d)	Брой положителни (e) стада (a)	Брой напълно унищожени стада (a)	Общ брой животни, заклани или унищожени (a)	Количество унищожени яйца (бр. или кг.) (a)	Количество яйца, насочени за яйчни продукти (бр. или кг.) (a)
Република България	Разплодни стада	391	3359245	391	3359245	268	4	0	0	0	0

7.1.2 Цели за тестване на стада (1)

Година: 2019-2021

Животински видове: Разплодни стада

Заболяване / инфекция (а): Салмонелоза

Регион (a1)	Вид стадо (b)	Общ брой стада (c)	Общ брой животни	Общ брой стада, вкл. в Програмата	Общ брой животни, вкл. в Програмата	Очакван брой стада, които трябва да бъдат проверени (d)	Брой стада (e), за които се очаква, че са положителни (a)	Брой на стада, които се очаква, че ще бъдат напълно унищожени	Общ брой животни, за които се очаква, че ще бъдат заклани или унищожени (a)	Очаквано количество яйца, които следва да бъдат унищожени (бр. или кг) (a)	Очаквано количество яйца, които следва да бъдат насочени за яйчни продукти (бр. или кг) (a)
България	Развъдни стада	315	2214597	315	2214597	315	3	3	7500	75000	0